

Szubjektíven a tizedik haltani konferenciáról

Tiszafüreden 2014. július 11-én, egy esős délelőttön vette kezdetét a Magyar Haltani Társaság soros, évenként megrendezett konferenciája, mely tizedik volt a sorban, és a negyedik azok közül, amelyeken magam is részt vettem. A haltan tudományának népszerűsödését, kutatóinak aktivitását mutatja, hogy a konferencia az eredetileg tervezett egy nap helyett kétnaposra módosult. Az előadások mennyiségével és minőségével arányban állt a résztvevők létszáma: a huszonkilenc hosszabb és hat rövidebb előadást közel nyolcvan fő kísérte figyelemmel.

Rajtuk – rajtunk – kívül két géniusz is végig jelen volt a konferencián. Az egyik Herman Ottó szelleme, akinek csodálatos rajzai több négyzetméternyi méretben foglaltak el majdnem egy utcányi házfalat a rendezvény ideje alatt, és akiről *Vida Antal* tartott nagyon érdekes és szemléletes előadást. A másik a *genius loci*, a hely szelleme volt, ugyanis a Tisza-tó halfaunája vissza-visszatérő téma volt az előadásokban és a felszólalásokban egyaránt. Hatalmas víztükrét, vadregényes nádasait többször is láthattuk az összejövetel helyszínére vagy a szálláshelyünkre menet, és akadt olyan kutató, aki a konferencia után még egy napot rászánt arra, hogy közelebbről is megismerje ezt a csodás vízi világot.

A szellemeken túl – illetve innen – a hús-vér előadók is kitétek magukért. Személyes kedvencem *Ambrus András* volt, aki először is közölte, hogy ő nem halakkal foglalkozik, hanem szitakötőkkel, majd ezután sajátos, humoros stílusban, ám tudományos pontossággal számolt be a lápi póc új lelőhelyeiről a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén. Márpedig a lápi póc, mint tudhatjuk, mégsem szitakötő, hanem egy súlyosan veszélyeztetett halfaj, amelynek a megóvása nagyon komoly feladat.

Ambrus András előadás közben

Rendkívül érdekes előadást tartott *Müller Tamás* is. Ő a világ egyetlen helyén honos, elszigetelt populációban megtalálható halfajról, a Nagyvárad melletti Püspökfürdő termáltavának az emberi tevékenység miatt rohamosan apadó vizében élő Racovitzá-keléről, annak fogságban való szaporításáról beszélt. Munkatársaival együtt versenyt futott az idővel, hogy egy másik országból stabil tenyészállományt szerezhessen, mielőtt az eredeti élőhely tönkremegy. Történetéről nekem Gerald Durrell és a törpe vaddisznó esete jutott eszembe. Durrell az Indiával szomszédos Assam államból hozott be Európába a kihalófélben lévő, a tudomány által alig-alig ismert törpe vaddisznóból négy példányt. Miután kiderült, hogy mind a négy állat hím, Durrell újra felvette a kapcsolatot az assamiakkal, akik a megváltozott politikai helyzet miatt szóba sem álltak vele. A négy disznó megöregedett és anélkül pusztult

el, hogy szaporításukra lehetőség nyílt volna, közben pedig eredeti élőhelyüket, az assami elefántfüvet is lekaszálták és felégették a helyiek.

A Racovitza-kelék történetének is majdnem hasonló lett a vége: az elhozott húsz példányból tizenkilenc ikrás volt, és csak egyetlen hím. A szaporítás ennek ellenére sikerült, ám eredeti élőhelye, a romániai kis tó közben gyakorlatilag teljesen kiszáradt.

A Szent István Egyetem kutatói csapatának rátermettsége több más előadásban is megmutatkozott: a Racovitza-keléken és a velük azonos helyen élő váradi csigán kívül a szintén csak egyetlen helyen, a Hévízi-tóban élő törpenövésű vadponty sikeres szaporításáról és a fokozottan védett lápi póc számára „a semmiből” teremtett új élőhelyekről is beszámoltak. A lápi póc és az azt veszélyeztető invazív amurgéb szintén visszatérő téma volt az összejevetelen.

Érdeklődéssel hallgattam a „szárazabb oldal” előadásait is a halászat és halvédelem területéről, köztük *Udvari Zsoltét*, aki egyebek közt az idén kiadott, kutatási célú halfogási engedélyek feltételeit és követelményeit vázolta föl. Ennek során tudtam meg, hogy jelenleg összesen negyvenkét kutató rendelkezik az országban ilyen engedéllyel.

Udvari Zsolt előadása

Több résztvevő egybehangzó véleménye alapján az egyik legérdekesebb előadás *Szalóky Zoltáné* volt, aki a Nemzetközi Duna-expedíció haltani felméréseiről beszélt. Erről én sajnos lemaradtam, csak utólag olvashatom el a *Pisces Hungarici* soron következő kiadványában, mely a rendezvényen hallható előadások jelentős részét tartalmazza majd, dolgozatok formájában.

Az összejevetel nemzetközi jellegét erősíti, hogy az évek óta részt vevő szlovák és lengyel kutatók mellett most egy ukrán előadó is szerepelt, ráadásul ő is a fő problémáról, az invazív és behurcolt idegen fajok terjedéséről számolt be Ukrajna területén.

Az egész konferencia fő konklúziója lehetne, amit 2014. január elsejétől a törvény is leszögez, hogy Magyarország természetesvízi halállománya nemzeti kincs, és jelenleg a rá leselkedő legnagyobb veszélyt az idegenhonos, invazív halfajok jelentik. Veszélyeztetett fajaink védelme mellett tehát mindent meg kell tennünk az ezüstkárász, a törpeharcsa, az amurgéb és a többi agresszív, idegen faj visszaszorítása érdekében. Remélhetőleg a következő haltani konferencián e téren is eredményekről hallhatunk majd.

Szendőfi Balázs